

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 71/2017-143 z 30. mája 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 201/2018 z 27. marca 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovatelia (žalobcovia) sa žalobou doručenou Okresnému súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) 6. februára 2016 domáhali proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná v 1. rade“) a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 2. rade“) určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam – pozemkom registra „C“ a rodinnému domu – nachádzajúcim sa v k. ú. [REDAKOVANÉ], tvrdiac, že určovacím výrokom sa pre sťažovateľov vytvorí pevný právny základ pre nadobudnutie právnej istoty, o ktorú boli pripravení bez svojho pričinenia trestným činom tretích osôb, keďže ako manželia 8. marca 2011 omylom podpísali kúpnu zmluvu, ktorou uvedené nehnuteľnosti odpredali žalovanej v 1. rade, s ktorou sa nikdy nestretli, nemali vôľu nehnuteľnosti jej odpredať a nikdy o nej neprevzali kúpnu cenu 52 000 €. Sťažovatelia nemali vedomosť ani o tom, že 30. decembra 2011 došlo k prevodu vlastníckeho práva k uvedeným nehnuteľnostiam na žalovaného v 2. rade.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 3 C 57/2016-116 z 8. novembra 2016 žalobu sťažovateľov zamietol. V odôvodnení tohto rozhodnutia (body 29 až 34) konštatoval, že sťažovatelia majú naliehavý právny záujem na danom určení, avšak žalovaná v 1. rade

nie je vzhľadom na aktuálny zápis v katastri nehnuteľností pasívne vecne legitimovaná v spore. Vo vzťahu k žalovanému v 2. rade okresný súd uviedol, že v konaní nebol zistený žiaden dôvod, ktorý by spôsobil absolútnu, resp. relatívnu neplatnosť právneho úkonu – kúpnej zmluvy; žalovanú v 1. rade bolo potrebné považovať za riadnu vlastníčku, ktorá bola oprávnená previesť vlastnícke právo na žalovaného v 2. rade, ktorý nadobudol vlastnícke právo od vlastníka. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že sťažovatelia o podmienkach obchodu rokovali so ■■■■■ avšak kúpnu zmluvu uzavreli so žalovanou v 1. rade. Ak by teda ■■■■■ vyvolala u sťažovateľov omyl, nebolo v konaní preukázané, že žalovaná v 1. rade o tomto omyle vedela, čo je *conditio sine qua non* pre neplatnosť zmluvy podľa § 49a Občianskeho zákonníka. Okresný súd poukázal na to, že sťažovatelia v konaní tvrdili, že k podpisu kúpnej zmluvy došlo v časovej tiesni, keď im hrozila dražba nehnuteľností, avšak z vykonaného dokazovania takáto skutočnosť nevyplývala, keďže samotná dražba sa mala uskutočniť až 23. marca 2011. Z ich výpovedí vyplynulo, že mali vedomosť o tom, že uvedené nehnuteľnosti majú byť prevedené do vlastníctva tretej osoby, tzv. investorky. V spore neboli predložené ani žiadne dôkazy nasvedčujúce tomu, že v kúpnej zmluve dohodnutá kúpna cena sa zásadným spôsobom odlišuje od všeobecnej hodnoty nehnuteľností v danom čase na danom mieste. Ak by sťažovateľom nebola vyplatená celá dohodnutá kúpna cena, nespôsobuje to neplatnosť právneho úkonu, keďže túto prípadnú nezákonnosť možno odstrániť žalobou o plnenie. Neplatnosť kúpnej zmluvy nespôsobuje ani trestné stíhanie ■■■■■, ktorá do vyhlásenia rozsudku nebola právoplatne odsúdená. Žalovaná v 1. rade ani žalovaný v 2. rade podozrivými zo spáchania trestnej činnosti nie sú.

4. Proti rozsudku okresného súdu sťažovatelia podali odvolanie, v ktorom namietli, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Sťažovatelia tvrdili, že rozhodnutie okresného súdu je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a že okresný súd nevenoval dostatočnú pozornosť dokazovaniu týkajúcemu sa skutočnosti, či uzavreté kúpne zmluvy sú v súlade s dobrými mravmi, ani sa neoboznámil so znaleckým posudkom vypracovaným pre potreby ■■■■■

5. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pričom

skonštatoval, že sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovým stavom tak, ako ho zistil okresný súd, ako aj s jeho právnym posúdením. Na zdôraznenie správnosti rozsudku okresného súdu skonštatoval (body 19, 24 až 29), že sťažovateľmi neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by umožňovali prijať záver o neplatnosti celej kúpnej zmluvy z dôvodu rozporu dojednaní o výške kúpnej ceny s dobrými mravmi, a teda následný záver, že sťažovatelia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, ktorého určenia sa žalobou domáhali. Vzhľadom na správny právny záver okresného súdu o nepreukázaní dôvodov neplatnosti kúpnej zmluvy bol správny aj jeho právny záver to tom, že žalovanú v 1. rade bolo potrebné považovať za riadnu vlastníčku, ktorá bola oprávnená previesť vlastnícke právo na žalovaného v 2. rade. Pokiaľ sťažovatelia namietali, že okresný súd nevykonal dôkaz – znalecký posudok týkajúci sa reálnej hodnoty nehnuteľností, ich námietka nie je dôvodná, keďže napriek poučeniu okresným súdom znalecký posudok ako dôkaz neoznačili, nežiadali ho ako dôkaz vykonať a na pojednávaní okresného súdu nemali ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Sťažovatelia znalecký posudok predložili až v odvolacom konaní, no keďže nejde o prípustnú novotu v zmysle § 366 CSP, krajský súd naň nemohol prihliadať. Odôvodnenie rozsudku okresného súdu zodpovedá kritériám riadneho odôvodnenia rozsudku podľa § 220 ods. 2 až 4 CSP.

6. Proti rozsudku krajského súdu sťažovatelia podali dovolanie odôvodnené tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP]. Nosným dôvodom podaného dovolania bolo okolnosť, „*či súdna kancelária pokyn predsedníčky senátu určený súdnej kancelárii, aby oznámila na úradnej tabuli, že rozsudok bude vyhlásený 30. mája 2017 skutočne aj zrealizovala a či bola zachovaná lehota vyplývajúca z § 219 ods. 3 CSP*“, a túto skutočnosť žalobcovia zo spisu nemohli posúdiť.

7. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľov odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP (body 11 a 12), keďže z obsahu predloženého súdneho spisu zistil, že krajský súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami a ktorým by došlo k porušeniu práva sťažovateľov na spravodlivý proces; „*odvolací súd bez nariadenia pojednávania dňa*

30. mája 2017 verejne vyhlásil rozsudok (č. 1. 142 súdneho spisu), ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne, stotožniac sa s jeho odôvodnením (§ 387 ods. 1 a 2 CSP). Verejnému vyhláseniu rozsudku predchádzala úprava predsedníčky senátu z 10. mája 2017, ktorou uložila kancelárii, aby zabezpečila oznámenie miesta (na č. dv. 108) a času (30. mája 2017 o 9.10 hod.) verejného vyhlásenia rozsudku v danej veci na úradnej tabuli odvolacieho súdu a na webovej stránke odvolacieho súdu a Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (č. 1. 140 súdneho spisu). Toto oznámenie bolo vyvesené na oznamovacej tabuli odvolacieho súdu dňa 24. mája 2017 (č. 1. 141 súdneho spisu), t. j. viac ako 5 dní pred jeho vyhlásením (bod 10). Podľa zistení dovolacieho súdu uvedená skutočnosť v neposlednom rade vyplýva aj z oznámenia na webovej stránke <https://otvorenesudy.sk/hearings/1723132?l=sk>, ktorá zistený údaj prevzala z portálu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.“.

8. S uvedenými závermi všeobecných súdov sťažovatelia nesúhlasia a opakujú argumenty, ktoré vzniesli v konaniach pred týmito súdmi, v ústavnej sťažnosti namietajú, že „odvolací súd v odvolacom konaní nenariadil pojednávanie; Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací bol povinný v prejednávanej veci nariadiť pojednávanie, vychádzajúc zo spornosti skutkového tvrdenia strán, a rozhodnúť mohol až na základe výsledkov pojednávania. Tým, že Krajský súd v Trenčíne pojednávanie vo veci nenariadil, hoci jednoznačne mal pojednávanie nariadiť, odňal sťažovateľom 1/, 2/ možnosť uplatnenia procesných práv tak, ako sú garantované Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd... Dovolací súd sa s týmto procesným pochybením stotožnil a zaťažil touto procesnou vadou i svoje rozhodnutie.“. Okrem toho, podľa názoru sťažovateľov krajský súd „bez povšimnutia nechal tú časť predmetného rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorej... žalobcovia poukazovali na trestné konanie vo veci vedenej na Krajskom riaditeľstve PZ v Žiline... Vychádzajúc z uvedeného bolo potrebné konanie vo veci prerušiť a vyčkať do skončenia predmetnej trestnej veci a na základe výsledkov tohoto trestného konania posúdiť, či konanie fyzických osôb, ktoré sú trestne stíhané v spojení s konaním ■■■ (pôvodne kupujúcej) a ■■■ (kupujúceho od ■■■) nie je v rozpore s dobrými mravmi v takom rozsahu, že je považované za trestný čin, a teda uvedená okolnosť by mohla byť dôvodom neplatnosti právneho úkonu.“. Z tohto pohľadu sa

javia rozhodnutia všeobecných súdov a nimi prijaté skutkové a právne závery ako právne neutržateľné a prijaté v zrejmom omyle jednotlivých konajúcich súdov, ktorými sa poprel zmysel a podstata práva na spravodlivý súdny proces.

9. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti navrhujú, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálehom vyslovil porušenie ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

II.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľov zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 71/2017-143 z 30. mája 2017 (bod 5) a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 201/2018 z 27. marca 2019 (bod 7), ktoré sťažovatelia považujú za arbitrárne, resp. za nedostatočne odôvodnené.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

19. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o porušení základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi neboli zlučiteľné s ústavou alebo

kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Pri uplatňovaní právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 19/02, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Úlohou ústavného súdu rovnako nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

20. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07). Všeobecný súd pri svojom rozhodovaní nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, ak to vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavou súladného výkladu zákonov a obdobných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, i v týchto prípadoch sa musí vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii (m. m. III. ÚS 72/2010). V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet

pochybnosti, možno uprednostniť výklad *e ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona (III. ÚS 341/07). Ústavne konformný výklad je príslušný orgán verejnej moci povinný uplatňovať vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania a zároveň garantovať ich primeranú rovnováhu tak, aby bolo rozhodnutie v predmetnej veci akceptovateľné z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich jednak z ústavy, ako aj medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktorými je Slovenská republika viazaná.

21. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

22. Ústavný súd konštatuje, že v danej veci je dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu vyplývajúca z § 124 zákona o ústavnom súde vzhľadom na dátum doručenia písomného vyhotovenia uznesenia najvyššieho súdu (3. mája 2019) právnemu zástupcovi sťažovateľov zachovaná.

23. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom spravodlivého súdneho konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

24. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

25. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil, jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax a dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec

podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

26. Aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru uvádza, že hoci tento článok zaväzuje súd, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, neznamená to, aby na každý argument strany konania dal podrobnú odpoveď (rozsudok ESLP vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, § 61). Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Rozsah, na ktorý sa povinnosť súdov odôvodniť svoje rozhodnutia vzťahuje, môže byť podľa povahy rozhodnutia rôzny. Medziiným, je potrebné zohľadniť aj rôznorodosť návrhov, ktoré strana konania môže podať na súdy, ako aj rozdiely existujúce v zmluvných štátoch v súvislosti s právnou úpravou, zvyklosťami, právnymi názormi a vynášaním a vyhotovovaním rozhodnutí (rozsudok ESLP vo veci Ruiz Torija a Hiro Balani v. Španielsko z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91). Skutočnosť, že súd neprejedná každú podrobnosť tvrdenú stranou konania, nie je sama osebe v rozpore s požiadavkou spravodlivého prejednávania veci. Podstatné však je, aby sa neprehliadlo právo strany konania byť vypočutou a aby súd posúdil tvrdenia strany konania, hoci sa to explicitne neodrazí v konečnom rozhodnutí (rozhodnutie č. 10153/82 z 13. 10. 1986, D. R. 49, s. 67, 74). Odvolací súd sa tiež v zásade môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok ESLP vo veci Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, č. 20772/92).

27. Vyhodnotenie, ktorá skutočnosť tvrdená a dokazovaná v civilnom súdnom konaní je pre rozhodnutie vo veci samej významná a ktorá nie, je doménou rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Ústavnému súdu však nemožno odňať právomoc kasačného zásahu do tohto hodnotenia vtedy, keď je v rozpore so zákonným príkazom vyjadreným v § 191 CSP v miere spôsobilej postaviť konanie i jeho výsledok do pozície nespravodlivosti a neobjektívnosti. Uvedené zákonné ustanovenie upravuje zásadu voľného

hodnotenia dôkazov, ktorá napriek pomenovaniu nevytvára všeobecnému súdu priestor pre ľubovoľné (svojvoľné) hodnotenie dôkazov. Práve prípadná svojvôľa v procese hodnotenia dôkazov je nežiaducim prvkom v súdnom konaní, ktorý zakladá nielen rozpor postupu a naň nadväzujúceho súdneho rozhodnutia so zákonom, ale aj so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, lebo svojvôľa konajúceho súdu je hrubým narušením spravodlivostnej kvality a objektivity súdneho rozhodovania. V opačnom prípade by sa právomoc ústavného súdu odôvodnená požiadavkou ochrany základných práv a slobôd uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy stala neúčinnou (m. m. I. ÚS 211/2012, III. ÚS 90/2015, ZNaU 39/2015).

28. Uvedené východiská bol povinný dodržať pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľov aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či ústavná sťažnosť je alebo nie je opodstatnená.

29. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu na začatie konania pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať aj ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (m. m. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

30. Podľa § 215 ods. 1 CSP súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu. Podľa § 215 ods. 2 CSP skutkový stav sa zisťuje procesným postupom podľa tohto zákona.

31. Dokazovanie všeobecného súdu podrobne upravujú ustanovenia § 185 až § 211 CSP.

32. Podľa § 384 ods. 1 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

33. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

34. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

35. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

36. Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu dospel k názoru, že obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, vychádzajúcich a nadväzujúcich na prvoinštančné konanie, pričom nezistil, že by tieto závery krajského súdu boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05).

37. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku sa ústavný súd taktiež presvedčil, že krajský súd sa odvolacími námietkami sťažovateľov zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že dostali odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu.

38. Pokiaľ sťažovatelia v ústavnej sťažnosti tvrdili, že krajský súd bol povinný v prejednávanej veci nariadiť pojednávanie, ich názor nie je správny.

39. Na pojednanie veci sa nariaďuje ústne pojednávanie, ak zákon neustanovuje inak (čl. 12 CSP). Dôvodová správa k Civilnému sporovému poriadku uvádza, že citované zákonné ustanovenie „reflektuje tradičnú zásadu ústnosti, ktorá je však v modernom poňatí civilného procesu na viacerých miestach prelamovaná. Zákon stanovuje, kedy pojednávanie nariaďovať netreba a v ktorých prípadoch sa môže súd spoľahnúť na písomnú formu konania.“. Dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon. Žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 15 ods. 1 a 2 CSP). Ako vyplýva z § 385 ods. 1 CSP pojednávanie na odvolacom súde je v zásade fakultatívne, a teda odvolací súd pojednávanie nariaďovať nemusí. Pojednávanie nariaďuje odvolací súd vtedy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

40. Sťažovatelia existenciu dôležitého verejného záujmu v ich veci netvrdili a pokiaľ ide o potrebu zopakovať alebo doplniť dokazovanie kvôli tomu, že v odvolacom konaní predložili znalecký posudok, krajský súd sa touto skutočnosťou zaoberal a v odôvodnení napadnutého rozsudku sťažovateľom poskytol vyčerpávajúcu odpoveď, prečo tak neurobil.

41. Ústavnú udržateľnosť záverov napadnutého rozsudku krajského súdu nie je spôsobilá spochybniť ani námietka sťažovateľov, že odvolacie konanie bolo potrebné prerušiť a vyčkať do skončenia trestného konania, v ktorom je trestne stíhaná [REDACTED] (nie však žalovaná v 1. rade ani žalovaný v 2. rade).

42. Súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb (čl. 17 CSP).

43. Okrem toho, sťažovateľom nič nebránilo, aby uvedenú námietku vzniesli a so zreteľom na zákonnú úpravu prerušenia konania vyplývajúcu z § 162 a nasl. CSP ju aj konkretizovali v dovolaní proti rozsudku krajského súdu, čo však neurobili.

44. Z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu v dokazovaní vykonanom súdom prvej inštancie.

45. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom krajského súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok.

46. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) totiž nepatrí právo sporovej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sporová strana predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 284/08).

47. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

48. Dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania okrem prípadov, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý, ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a dovolanie podal len niektorý zo subjektov, určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu [§ 439 písm. a), b) a c) CSP]. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) a skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolací súd však nie je viazaný dovolacím návrhom, t. j. petitom dovolania (§ 441 CSP).

49. Podľa § 447 písm. c) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

50. Ako bolo uvedené, právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní. Samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľov. Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy preto nie je povinnosť dovolacieho súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľmi, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V opačnom prípade by totiž dovolací súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného opravného prostriedku vôbec boli naplnené.

51. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade sa najvyšší súd neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľov, ktorým napadli rozsudok krajského súdu, ich dovolanie riadne preskúmal, no keďže dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania nezistil, následne sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 447 písm. c) vyslovene umožňuje.

52. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v časti namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

53. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v petite nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2019